

Sygnatura akt XIII C 657/19/3

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIII Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w L. w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Michał Kuczkowski

Protokolant: prot. Magdalena Glapa

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2020 r. w Lesznie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank (...) Oddział w Polsce z/s w W.

przeciwko J. Z. i M. Z.

- o zapłatę

1. Zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 333.748,93 zł (trzysta trzydzieści trzy tysiące siedemset czterdzieści osiem złotych 93/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 9 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty.
2. Kosztami procesu obciąża pozwanych i z tego tytułu zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 4.172 zł tytułem uiszczonej opłaty i kwotę 10.817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Michał Kuczkowski

Sygn. akt XIII C 657/19/3

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym 31 maja 2019 r. powód (...)Bank (...)wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że pozwani J. Z. i M. Z. mają zapłacić na rzecz powoda solidarnie kwotę 333.748,93 zł na którą składają się:

- a) kwota 320.719,59 zł tytułem kapitału,
- b) kwota 8.722,87 zł tytułem odsetek umownych naliczonych za okres od dnia 25 maja 2018 r. do dnia 17 lutego 2019 r.
- c) 3.075,39 zł tytułem odsetek umownych za opóźnienie, naliczonych od kwoty kapitału kredytu od dnia 18 lutego 2019 r. do dnia 8 kwietnia 2019 r. tj. do dnia poprzedzającego wystawienie niniejszego wyciągu z ksiąg bankowych
- d) 1.231,08 zł tytułem naliczonych opłat, prowizji i innych należności

wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie naliczonymi od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia wystawienia wyciągu z ksiąg bankowych, tj. od dnia 9 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty.

Powód wnioskował o zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W dniu 2 lipca 2019 r. sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, którym zasądził całą należność dochodzoną pozwem.

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwani wnieśli o uchylenie wyrokiem nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości.

Na rozprawie 5 grudnia 2019 r. na podstawie art. 11 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw sąd uchylił nakaz zapłaty z 2 lipca 2019 r. o sygn. XIII Nc (...)i sprawę rozpoznawał w dalszym ciągu z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z dniem 3 listopada 2018 r. doszło do połączenia transgranicznego pomiędzy powodem (...)i (...) Bank Polska S.A. W wyniku powyższego powód wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki (...) Bank (...) S.A. W dniu 31 grudnia 2012 r. (...) Bank (...) S.A. połączył się natomiast z (...) S.A. Wskutek tego połączenia nastąpiło przeniesienie całego majątku (...) S.A. jako banku przejmowanego na rzecz (...) Bank (...) S.A. jako banku przejmującego.

W dniu 8 lutego 2007 r. (...) S.A. zawarł z pozwaną J. Z. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Produkcyjno – Usługowo – Handlowy (...) J. Z. Umowę Kredytu Firmowego (...)indeksowanego kursem franka szwajcarskiego nr (...) na podstawie której powód udzielił pozwanej kredytu w kwocie 300.000 zł na całkowitą spłatę kredytu w Banku (...) S.A. oraz finansowanie działalności bieżącej. Pozwany M. Z. wyraził zgodę na zaciągnięcie powyższego zobowiązania przez jego żonę J. Z.. W związku z zawarciem tej umowy, na nieruchomości stanowiącej współwłasność majątkową małżeńską pozwanych, dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...), została ustanowiona hipoteka umowna łączna kaucyjna w wysokości 600.000 zł.

Pozwana przestała wywiązywać się z płatności wymagalnych rat. W dniu 17 listopada 2015 r. strony zawarły porozumienie o restrukturyzacji kredytu. W § 1 pkt. 1 tego porozumienia strony oświadczyły, że pozwana posiada wobec powoda zadłużenie z tytułu umowy kredytu według stanu na dzień 13 listopada 2015 r. w łącznej wysokości 357.813,14 zł, co stanowi równowartość 88.908,72 CHF. W § 1 pkt. 2 tego porozumienia pozwana natomiast oświadczyła, że uznaje roszczenie banku z tytułu umowy, co do zasady oraz co do wysokości określonej w § 1 pkt. 1. Okres spłaty powyższej kwoty został ustalony na 196 miesięcy.

Pozwana nie wywiązała się z warunków zawartych w porozumieniu o restrukturyzacji kredytu. Na dzień 3 stycznia 2019 r. zaległość pozwanej w spłacie kredytu wynosiła 2850,78 CHF z tytułu kapitału, 1783,41 CHF z tytułu zaległych odsetek umownych i 315 CHF z tytułu opłat windykacyjnych, łącznie 4949,19 CHF. Pismem z 3 stycznia 2019 r. powód wypowiedział pozwanej porozumienie o restrukturyzacji kredytu z zachowaniem 31 – dniowego okresu wypowiedzenia. W piśmie tym podano, że wraz z upływem okresu wypowiedzenia, całość zadłużenia wynikająca ze wskazanego porozumienia zostanie postawiona w stan natychmiastowej wymagalności. Pozwana jednocześnie została wezwana do spłaty bieżącego zadłużenia wynikającego z tego porozumienia w wysokości 4949,19 CHF. Została również poinformowana, że po upływie okresu wypowiedzenia, w przypadku nieuregulowania pełnej sumy zadłużenia, bank zainicjuje postępowanie sądowe.

Pismo to zostało odebrane przez pozwaną 11 stycznia 2019 r. Pismem z 3 stycznia 2019 r. powód poinformował pozwanego o wypowiedzeniu pozwanej umowy. Pismo to zostało odebrane 11 stycznia 2019 r.

W dniu 9 kwietnia 2019 r. powód wystawił Wyciąg z Ksiąg Bankowych wskazujący wysokość zobowiązania pozwanej na kwotę 333.748,93 zł, na którą składają się następujące należności:

e) kwota 320.719,59 zł tytułem kapitału,

f) kwota 8.722,87 zł tytułem odsetek umownych naliczonych za okres od dnia 25 maja 2018 r. do dnia 17 lutego 2019 r.

g) 3.075,39 zł tytułem odsetek umownych za opóźnienie, naliczonych od kwoty kapitału kredytu od dnia 18 lutego 2019 r. do dnia 8 kwietnia 2019 r. tj. do dnia poprzedzającego wystawienie niniejszego wyciągu z ksiąg bankowych

h) 1.231,08 zł tytułem naliczonych opłat, prowizji i innych należności.

Pismem z 9 lipca 2018 r. i 13 marca 2019 r. powód wysłał pozwanej wezwania do zapłaty wyznaczając dodatkowy termin na spełnienie świadczenia. Pismem z 13 marca 2019 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty.

Dowód: - odpis KRS k. 16-20

- umowa kredytu firmowego k. 74-99

- porozumienie o restrukturyzacji kredytu k. 100-114

- wyciąg z ksiąg bankowych k. 115

- wypowiedzenie porozumienia k. 118

- wezwania do zapłaty k. 121-131

- odpis księgi wieczystej k. 132-138

- zestawienie transakcji na rachunku bankowym pozwanej k. 213-364

- historia spłaty kredytu k. 365-427

Sąd zważył, co następuje:

Dowody z dokumentów sąd uznał za wiarygodne, albowiem zostały sporządzone w przepisanej formie, przez podmioty uprawnione i nie budziły wątpliwości, co do swojej prawdziwości. Pozwani w sposób nieskuteczny zakwestionowali wyciąg z ksiąg bankowych powoda, albowiem kwestionowanie tego dokumentu było gołosłowne, a powód przedstawił szereg dokumentów na podstawie których powyższy wyciąg został sporządzony (zestawienie transakcji na rachunku bankowym pozwanej i historię spłaty kredytu).

Sąd oddalił wniosek pozwanych o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, finansów i ekonomii. Pozwani domagali się dokonania przez biegłego sądowego wskazanych obliczeń przy stwierdzeniu nieważności całej umowy lub przy stwierdzeniu abuzywności postanowień umowy w zakresie indeksacji kwoty kredytu udzielonej w złotych polskich do franka szwajcarskiego. Pozwani nie wykazali nieważności umowy. Ponadto w związku z tym, że pozwana, zawierając umowę z pozwanym działała jako przedsiębiorca, pozwani nie mogli powoływać się na abuzywność postanowień. W związku z powyższym, wydanie opinii w powyższym zakresie przez biegłego sądowego byłoby bezcelowe. Pozwani domagali się nadto przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia prawidłowości zaliczania wpłaconych rat na kapitał oraz odsetki, ustalenia prawidłowości przeliczania kwot pobranych od kredytobiorcy na kwoty rat spłacanych we frankach według kursu sprzedaży walut z tabeli kupna/sprzedaży, ustalenie czy marża oraz jej wysokość stosowana w danym banku odpowiada ówczesnym warunkom rynkowym oraz marżom stosowanym przez inne banki. W toku postępowania powód przedłożył szereg dokumentów finansowych, z których wynika w sposób niebudzący wątpliwości wysokość dochodzonego przez powoda roszczenia. Wydanie w tym przedmiocie dodatkowo opinii biegłego sądowego prowadziłoby jedynie do przedłużenia postępowania. Wydanie opinii w przedmiocie: ustalenia w jaki sposób bank zagwarantował sobie możliwość tworzenia tzw. Tabeli kursowych – w oparciu o jaki algorytm – na jakiej zasadzie był on tworzony i czy nie stwarzał możliwości jednostronnego tworzenia przez bank wartości kursów kupna waluty, byłoby nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem fakt tworzenia tabeli kursowych wynika z regulaminu umowy. Również wydanie opinii na okoliczność w jakiej dacie bank powinien był najwcześniej wypowiedzieć umowę biorąc pod uwagę zaległości w spłacie

poszczególnych rat kredytowych przez stronę pozwaną byłoby bezcelowe. W świetle dokumentacji przedłożonej przez powoda prawidłowość wypowiedzenia umowy nie budziła wątpliwości.

Pozwani wniosek dowodowy oparli o tezy i zalecenia wynikające z wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 r. sygn. akt C-260/18. Powyższe orzeczenie zostało jednak wydane na gruncie wykładni przepisów dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. 1993, L 95, s. 29). Powoływanie się na zalecenia Trybunału Sprawiedliwości UE w niniejszej sprawie było więc nieuzasadnione, albowiem umowa kredytowa została zawarta z przedsiębiorcą.

Pozwani podnieśli zarzut nieważności umowy powołując się na zawarcie tej umowy z naruszeniem zasad współzycia społecznego. Zdaniem pozwanych bank przekroczył zasadę swobody umów określoną w art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego. Bank pozostawił sobie swobodność i dowolność określenia kwoty podlegającej zwrotowi, albowiem kwota podlegająca zwrotowi na podstawie umowy kredytowej nie jest w niej ściśle oznaczona, a nadto nie są wskazane szczegółowe, obiektywne zasady jej określenia. Zdaniem pozwanych klauzula indeksacji jest niezgodna z prawem. Ich zdaniem konstrukcja ta doprowadziła do tego, że po stronie kredytobiorcy wystąpił obowiązek zwrotu kapitału kredytu w wysokości znacznie wyższej, niż tej w której została wypłacona, co jest sprzeczne z treścią art. 69 ust. 1 Prawa bankowego. Pozwani podnieśli, że w związku z zastrzeżeniem przez bank na swoją korzyść możliwości dowolnego kreowania kursów walut na potrzeby rozliczania kredytu, zawarta przez pozwaną umowa kredytowa, jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

Odnosząc się do powyższych zarzutów sąd miał na uwadze, że innej ocenie będzie podlegało naruszenie zasady swobody umowy zawieranej z konsumentem, a innej w przypadku gdy umowa została zawarta z profesjonalistą. W obrocie konsumenckim pojawia się najczęściej problem braku równowagi pomiędzy słabszą pozycją konsumenta, a silniejszą profesjonalisty. Zasada swobody umów doznaje większych ograniczeń w przypadku umów zawieranych z konsumentem. Pozwana umowę kredytową zawierała jako profesjonalista prowadzący działalność gospodarczą. W toku postępowania pozwana nie wskazała żadnych okoliczności świadczących o jej słabszej pozycji, a w szczególności by powód oferował jej umowę z klauzulą indeksacyjną jako jedyną możliwą formę kredytowania. W przypadku pozwanej nie można mówić o wykorzystaniu przez stronę powodową niewiedzy odnośnie skutków zawarcia takiej umowy. Zdaniem sądu pozwana, jako profesjonalista, powinna być w pełni świadoma ryzyka ekonomicznego wiążącego się z przyjęciem zobowiązania, którego wysokość jest ustalana według kursu waluty obcej.

Odnosząc się do zarzutu dowolnego kreowania kursu waluty przez bank na potrzeby rozliczania kredytu, wskazać należy, że w przypadku braku znaczącej zmiany kursu waluty franka szwajcarskiego zarzut ten przez stronę pozwaną nie byłby podnoszony. Pozwana zawierała umowę kredytową w czasie, gdy kurs waluty CHF kształtował się w sposób korzystny w stosunku do waluty PLN i wówczas zapisy umowy przyznające powodowi możliwość rozliczania kredytu w oparciu o ustalany przez siebie kurs waluty nie budził zastrzeżeń pozwanej. W toku postępowania pozwana nie wykazała, by w czasie trwania umowy kredytowej powód kształtował kurs waluty franka szwajcarskiego w sposób odbiegający od rynku walutowego. W związku z powyższym, zdaniem sądu podniesiony przez pozwaną powyższy zarzut był nieuzasadniony.

Pozwani powołali się również na nadzwyczajną zmianę stosunków. Zgodnie z art. 357¹ k.c. jeżeli z powodu nadzwyczajnej zmiany stosunków spełnienie świadczenia byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami albo groziłoby jednej ze stron rażąca strata, czego strony nie przewidywały przy zawarciu umowy, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego, oznaczyć sposób wykonania zobowiązania, wysokość świadczenia lub nawet orzec o rozwiązaniu umowy. Rozwiązując umowę sąd może w miarę potrzeby orzec o rozliczeniach stron, kierując się zasadami określonymi w zdaniu poprzedzającym.

Sąd podzielił pogląd wyrażony w orzecznictwie i doktrynie zgodnie z którym żądania opartego na art. 357⁽¹⁾ k.c. nie można zgłosić w postaci zarzutu procesowego (tak wyr. SN z 22.9.2011 r., V CSK 420/10, OSN 2012, Nr 5, poz. 61; wyr. SN z 21.6.2001 r., IV CKN 385/00, Legalis; uchw. SN z 27.3.2001 r., III CZP 54/00, OSN 2001, Nr 10, poz. 145; wyr. SN z 13.1.2000 r., II CKN 644/98, Legalis). Opierając się na powyższej podstawie pozwani powinni wytoczyć powództwo

wzajemne przeciwko bankowi o zmianę zobowiązania lub jego rozwiązanie. W zgłoszonym zarzucie pozwani natomiast nawet nie określili na czym zmiana sposobu wykonania zobowiązania przez pozwanych miałaby polegać. Sąd bez skonkretyzowanego żądania w tym zakresie nie może dowolnie kształtować stosunku prawnego między stronami. Z uwagi na powyższe, podniesiony zarzut z art. 357⁽¹⁾ k.c. nie mógł zostać uwzględniony.

Ponadto pozwani powołali się na abuzywność klauzul dotyczących sposobu indeksacji kredytu. Zdaniem pozwanych niedozwolonymi klauzulami umownymi są zapisy różnicujące wysokość kursu przyjętego dla przeliczeń kwoty kredytu z PLN na CHF, a następnie przeliczeń wysokości wymaganej spłaty z CHF na PLN oraz w powiązaniu z tym umożliwienie kredytobiorcy swobodnego ustalania wysokości każdego z tych kursów.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Jak wynika z okoliczności sprawy, Umowa Kredytu Firmowego (...) została zawarta pomiędzy pozwaną J. Z. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Produkcyjno – Usługowo – Handlowy (...) J. Z., a powodem. W tym stosunku zobowiązaniowym pozwana nie występowała jako konsument tylko jako przedsiębiorca, na co wskazuje również nazwa umowy. Przepis art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. może mieć zastosowanie jedynie w przypadku umowy zawieranej z konsumentem, co w rozpatrywanym przypadku nie miało miejsca. Z uwagi na brak powyższej przesłanki, zarzut z 385⁽¹⁾ § 1 k.c. był niezasadny.

Pozwani w toku postępowania kwestionowali istnienie, jak i rozmiar zobowiązania i w tym zakresie w całości zakwestionowali wyciąg z ksiąg bankowych. W odpowiedzi powód przedłożył szereg dokumentów finansowych, w tym zestawienie transakcji na rachunku bankowym pozwanej prowadzonym dla spłaty zobowiązań pozwanej wynikających z Porozumienia o restrukturyzacji kredytu, w którym pozwana uznała roszczenie powoda co do zasady i wysokości na dzień zawarcia tego porozumienia. Powód przedłożył również historię spłaty kredytu w okresie do 7 października 2019 r. i tym samym udowodnił wysokość roszczenia wynikającego z wystawionego wyciągu ksiąg bankowych, tj. na dzień 9 kwietnia 2019 r. (k. 423). Podkreślić należy, że w porozumieniu z 17 listopada 2015 r. pozwana uznała roszczenie powoda co do zasady i wysokości na dzień sporządzenia tego pisma, zaś powód wykazał historię spłaty tego zadłużenia od chwili zawarcia porozumienia do czasu zaprzestania dokonywania przez pozwaną wpłat.

Skuteczność zawartego w piśmie z 3 stycznia 2019 r. sposobu wypowiedzenia umowy nie budziła wątpliwości sądu. Przede wszystkim pozwana została poinformowana, że powód wypowiada jej umowę z zachowaniem 31 – dniowego okresu wypowiedzenia. Pozwana jednocześnie została wezwana do spłaty bieżącego zadłużenia wynikającego z tego porozumienia w wysokości 4949,19 CHF. Została również poinformowana, że po upływie okresu wypowiedzenia, w przypadku nieuregulowania pełnej sumy zadłużenia, bank zainicjuje postępowanie sądowe. Wbrew twierdzeniu strony pozwanej powyższe wypowiedzenie umowy nie miało warunkowego charakteru. Również kwota zadłużenia stanowiąca podstawę wypowiedzenia umowy nie budziła wątpliwości sądu, biorąc pod uwagę, że kwota zadłużenia w wysokości 88.908,72 CHF została rozłożona na 196 miesięcy.

Zdaniem sądu zarzuty odnośnie skuteczności wypowiedzenia, jak i wysokości roszczenia zostały podniesione jedynie na potrzeby niniejszej sprawy.

Z uwagi na powyższe, sąd w pkt. 1 wyroku na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Prawo Bankowe zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 333.748,93 zł, przy czym podstawę roszczenia powoda wobec pozwanego stanowił również przepis art. 65 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece zgodnie z którym w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomości obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czy ją stała się własnością i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości.

Powód domagał się zasądzenia odsetek ustawowych od dnia wystawienia wyciągu z ksiąg bankowych, tj. od 9 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty. Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi (art. 481 § 1 k.c.). Wystawienie wyciągu z ksiąg bankowych zostało poprzedzone wypowiedzeniem umowy, w związku z czym sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie zgodnie z żądaniem.

Na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) w pkt. 2 wyroku sąd zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 4.172 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej od pozwu oraz kwotę 10.817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

L., dnia 13 marca 2020 r. M. K.